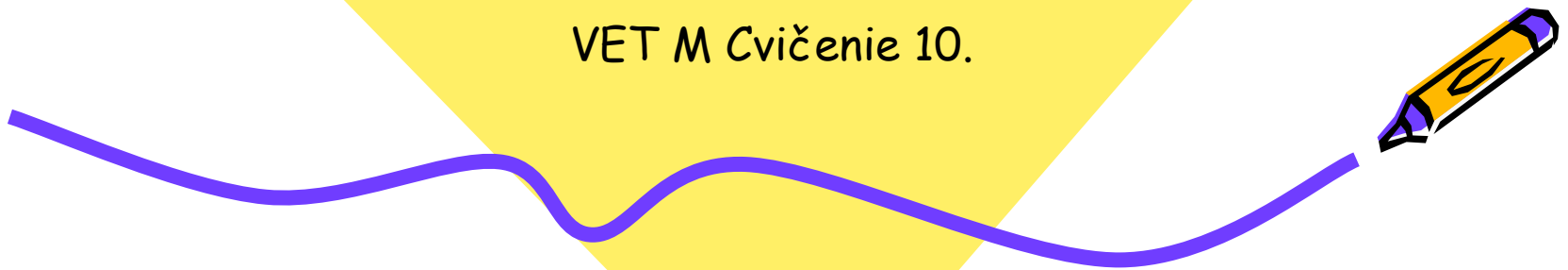

Makroekonomické agregáty, cenové indexy, inflácia

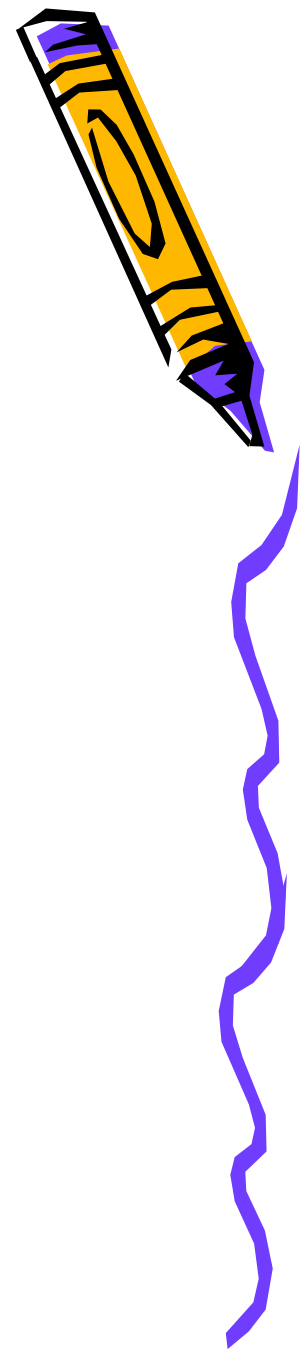
VET M Cvičenie 10.

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

Úloha 1. - Prirad'te k nasledujúcim definíciám príslušné pojmy

1. Celkový dôchodok, ktorý získali vlastníci výrobných faktorov za určitý čas.
2. Najvyššia úroveň reálneho HDP dosiahnuteľná v podmienkach stabilnej cenovej hladiny.
3. Hodnota statkov vyrobených v domácej ekonomike a predaných v zahraničí.
4. HDP meraný v bežných cenách.
5. Trhová hodnota všetkých finálnych statkov vyprodukovaných národnými výrobnými faktormi za určité časové obdobie.
6. Pomer nominálneho HDP a reálneho HDP vyjadrený ako

Úloha 1. - pokračovanie

7. Statok vyrobený za účelom konečnej spotreby alebo investovania.
8. Meranie domáceho výstupu ekonomiky, ktoré upravuje HDP o položky netrhových aktivít a voľného času.
9. Statok použitý na výrobu nových statkov.
10. Peňažné vyjadrenie opotrebenia kapitálových statkov za určité časové obdobie.
11. Trhová hodnota všetkých finálnych statkov vyprodukovaných v ekonomike za určité časové obdobie.
12. Hodnota statkov vyrobených v zahraničí a predaných v domácej ekonomike.
13. HDP delené počtom obyvateľov.

Úloha 1. - pokračovanie

14. HDP meraný sústavou stálych cien.
15. Zvyšovanie hodnoty statku v dôsledku jednotlivých etáp výrobného procesu.
16. Ceny platné v nejakom základnom roku, ktoré sa použijú napr. na ocenenie výstupu ekonomiky.
17. Rozdiel medzi potenciálnym produktom a skutočným produktom.
18. Hodnota kapitálových statkov, ktorými sa obnovuje a rozširuje zásoba kapitálu plus zmeny v podnikových zásobách za dané časové obdobie.

Úloha 2. - doplňte

1. Pri výpočte HDP sa zohľadňuje princíp.
2. Medziprodukty sa nezapočítavajú do HDP z dôvodu, aby
.....
3. Ak od výrobnnej ceny výrobku odčítame ceny vstupov
nakúpených od iných firiem dostaneme
.....
4. Ak ku HDP pripočítame čistý príjem z výrobných faktorov
krajiny v zahraničí dostaneme
5. Do HDP sa započítavajú len investície.
6. Ak od HDP odčítame hodnotu amortizácie dostaneme
.....
7. Výrobnou metódou vypočítame HDP ako súčet
.....

Úloha 2. - doplňte pokračovanie

8. Pri výpočte HNP zohľadňujeme princíp
9. Do čistého domáceho produktu sa započítavajú len investície.
10. Čistý export vyjadríme ako rozdiel hodnoty
a
11. Ak od čistého domáceho produktu odčítame nepriame dane dostaneme
12. Spotrebnou metódou vypočítame HDP ako súčet,
....., a
13. Dôchodkovou metódou vieme vyjadriť národný dôchodok ako súčet položiek :
.....

Úloha 2. - doplňte pokračovanie

14. Nominálny HDP vyjadrujeme v cenách.
15. Dôchodkovou metódou vypočítame čistý domáci produkt ako súčet a
16. Súhrnný cenový index vyjadrujúci cenovú hladinu na základe všetkých statkov vyrobených v ekonomike sa nazýva
17. Reálny HDP vyjadrujeme pomocou cien.
18. Dôchodkovou metódou vypočítame HDP ako súčet čistého domáceho produktu a
19. Najvyššiu úroveň reálneho HDP vyjadrujúcu produkčné možnosti ekonomiky nazývame
20. Ukazovateľ korigujúci HDP o ďalšie položky, ktoré ovplyvňujú ekonomický blahobyt sa nazýva

Úloha 3.

Z tabuľky vyberte správne údaje a vypočítajte výdavkovou (spotrebnou) metódou:

- a) HDP
- b) ČDP
- c) Národný dôchodok

Úloha 4.

Z tabuľky vyberte správne údaje a vypočítajte výrobnou metódou:

- a) HDP
- b) ČDP
- c) Národný dôchodok

Položka	(mil.€)	Položka	(mil. €)
Konečná spotreba domácností	10 580	Vývoz výrobkov a služieb	18 660
Amortizácia	410	Dovoz výrobkov a služieb	16 720
Hrubé mzdy	6 763	Výdavky vlády na statky a služby	3 330
Súkromné hrubé domáce investície firiem	3 268	Hrubá pridaná hodnota	17 094
Nepriame dane	1 630	Čisté dane z produkcie	1 300
Renty	410	Transferové platby	579

Úloha 5.

Z tabuľky vyberte správne údaje a vypočítajte dôchodkovou metódou:

- Národný dôchodok
- Čistý domáci produkt
- Hrubý domáci produkt

Položka	(mil. €)	Položka	(mil. €)
Hrubý zisk firiem	10 580	Vývoz výrobkov a služieb	18 660
Amortizácia	410	Dovoz výrobkov a služieb	16 720
Hrubé mzdy	8 754	Výdavky vlády na statky a služby	3 330
Súkromné hrubé domáce investície firiem	3 268	Čisté úroky	694
Nepriame dane	1 630	Čisté dane z produkcie	1 300
Renty	410	Transferové platby	579
Príjmy živnostníkov nezapísaných v obchodnom registri	1 256		

Úloha 6.

Uvažujme hypotetickú ekonomiku, ktorá produkuje iba pizzu a kofolu. V tabuľke sú uvedené hodnoty produkcie v rokoch 2010, 2016 a 2017. Vypočítajte za jednotlivé roky

- nominálny HDP
- reálny HDP
- deflátor HDP

(za základné obdobie budeme považovať rok 2010)

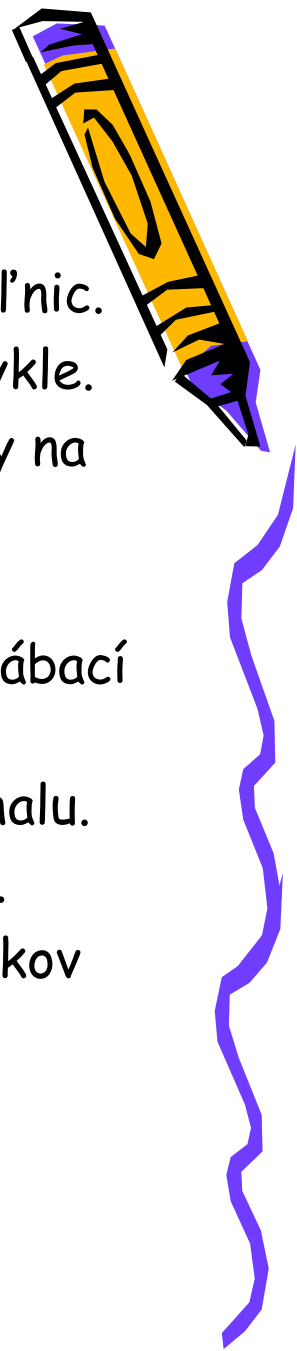
Rok	Pizza		Kofola	
	Cena (€/ks)	Množstvo (ks)	Cena (€/ks)	Množstvo (ks)
2010	4,5	200	1	150
2016	6	150	0,75	100
2017	5	100	0,5	110

Úloha 7.

Určite, či sú nasledujúce transakcie súčasťou HDP. Ak áno, do ktorej z položiek by ste ich zaradili?

- a) Štát postaví nových 10 km diaľnic.
- b) Rodičia kúpia deťom nové bicykle.
- c) Rodičom sú vyplácané prídavky na deti.
- d) Podnik nakúpi cenné papiere.
- e) Podnik vyradil opotrebený obrábací stroj a nahradil ho novým.
- f) Kia pristavila ďalšiu výrobnú halu.
- g) Platy učiteľom sa zvýšili o 6%.
- h) Vyplácanie invalidných dôchodkov chorým občanom.

Úloha 8. Sú nasledujúce tvrdenia správne? ÁNO/NIE

- a) Hrubý domáci produkt vypočítame ako súčet všetkých finálnych statkov (v naturálnych jednotkách) vyprodukovaných v ekonomike za určité časové obdobie.
- b) Do HDP sa započítavajú aj transferové platby.
- c) Použitie pridanej hodnoty pri výpočte HDP znamená, že sa do HDP započíta len taká hodnota, ktorá bola pridaná k hodnote produktu v každej výrobnjej etape.
- d) Rozdiel medzi HDP a HNP spočíva v tom, že do HNP sa započítava aj trhovú hodnotu finálnych statkov vyprodukovaných cudzími národnými faktormi na území daného štátu.
- e) Použitím pridanej hodnoty pri výpočte HDP sa zabráni viacnásobnému započítaniu medziproduktov.

Úloha 8. pokračovanie

- f) Výdavky domácnosti na nákup osobného automobilu sa započítajú do HDP.
- g) Ak budeme počítat' HDP v trhových cenách aktuálneho roka, hovoríme o reálnom HDP.
- h) Ukazovateľ čistý ekonomický blahobyt zahŕňa aj produkciu tieňovej ekonomiky.
- i) Deflátor HDP patrí medzi cenové indexy.
- j) Zmeny v reálnom HDP medzi dvomi obdobiami nám ukazujú, ako sa zvyšuje alebo znižuje výkonnosť ekonomiky.

Cenové indexy, inflácia

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

Úloha 1.

Prirad'te k nasledujúcim
pojmom príslušné definície:

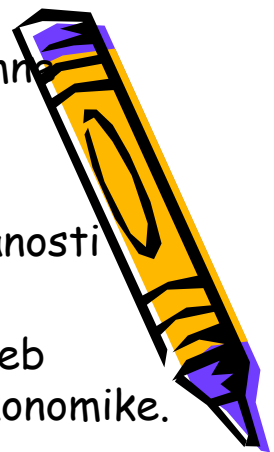
Základné pojmy

Prirad'te k nasledujúcim
pojmom príslušné definície:

- a) Deflácia
- b) Inflácia
- c) Dezinflácia
- d) Miera inflácie
- e) Hyperinflácia
- f) Cenový index
- g) Spotrebný kôš
- h) Mierna inflácia
- i) Vážený cenový index
- j) Cenová hladina
- k) Index životných nákladov
- l) Phillipsova krivka

1. Obdobie, kedy je miera inflácie extrémne vysoká.
2. Pokles cenovej hladiny.
3. Krivka znázorňujúca vzťah nezamestnanosti a inflácie.
4. Reprezentatívna vzorka tovarov a služieb nakupovaných spotrebiteľmi v danej ekonomike.
5. Pokles miery inflácie.
6. Číslo vyjadrujúce vývoj cenovej hladiny v čase.
7. Celková úroveň cien tovarov a služieb nakupovaných a predávaných v ekonomike.
8. Dlhodobý rast cenovej hladiny.
9. Index vyjadrujúci, ako sa zmeny cien odrážajú vo výdavkoch jednotlivých sociálnych skupín domácností.
10. Vážený priemer individuálnych cien vybraného spotrebného koša v dvoch porovnávaných obdobiach, pričom váha ceny každého tovaru odráža jeho ekonomický význam.
11. Jednociferné ročné tempo rastu cenovej hladiny.
12. Percentuálne vyjadrenie miery zmeny cenovej hladiny za dané časové obdobie.

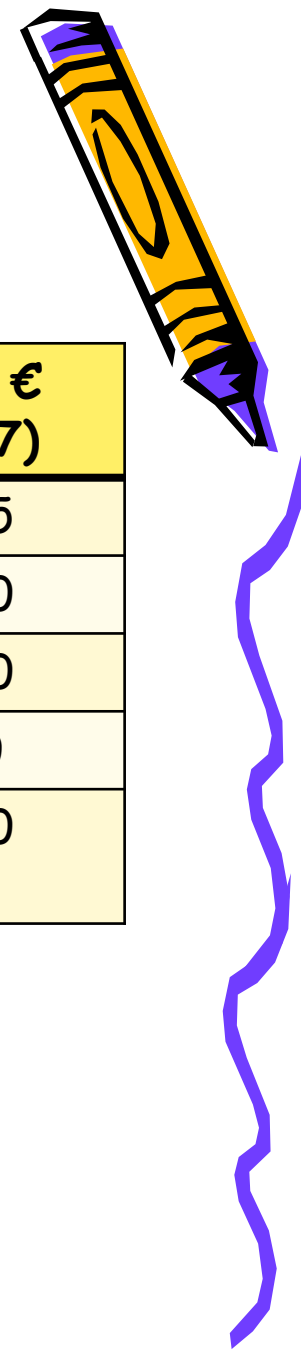
Ing. Zuzana Staníková, PhD.

Úloha 2.

Na základe údajov hypotetického spotrebného koša vypočítajte index spotrebiteľských cien v roku 2017.

Produkt	Množstvo (2016)	Množstvo (2017)	Cena € (2016)	Cena € (2017)
Rohlíky	200	230	0,05	0,05
Mlieko	50	55	0,70	0,80
Kofola	20	22	3,80	3,90
Korčule	1	2	180	210
Jedlo v menze	100	150	0,80	0,90

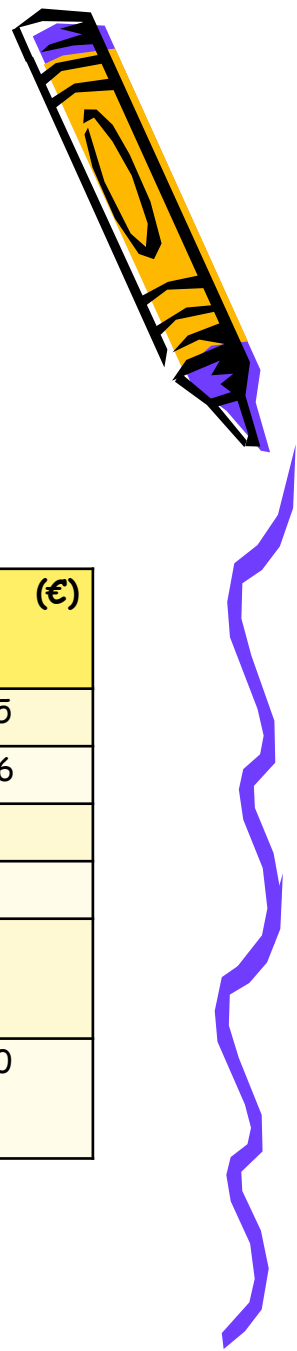
Úloha 3.

V tabuľke 11.2 sú uvedené položky hypotetického spotrebného koša. Na základe uvedených údajov vypočítajte:

- Index spotrebiteľských cien v roku 2017 oproti základnému obdobiu.
- Index spotrebiteľských cien v roku 2016 oproti základnému obdobiu.
- Mieru inflácie.

Základným obdobím je rok 2010.

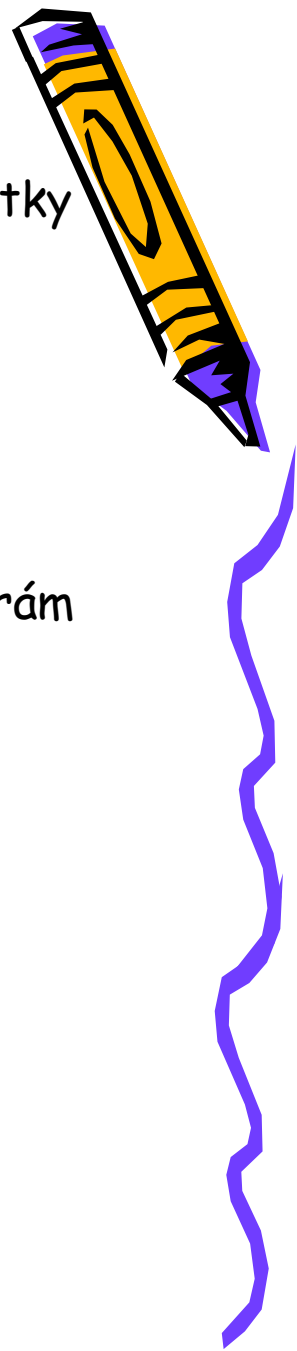
Produkt	Množstvo 2010	Množstvo 2016	Množstvo 2017	Cena (€) 2010	Cena (€) 2016	Cena (€) 2017
chlieb	190	200	212	1,50	1,52	1,55
maslo	125	130	128	2,30	2,45	2,46
Oblečenie	85	83	90	75	80	80
Topánky	18	20	21	48	50	55
Návšteva kina	10	10	12	3	3,5	4
Jedlo v menze	151	150	152	1,10	1,10	1,20

Úloha 4.

Určite, ktorý z nasledujúcich inflačných impulzov po jeho akomodovaní centrálnou bankou spôsobuje dopytovú, a ktorý nákladovú infláciu.

- a) Zvýšenie vládnych výdavkov na statky
- b) Zvýšenie cien pohonných hmôt.
- c) Zvýšenie výdavkov domácností na spotrebné statky.
- d) Zvýšenie cien výrobných vstupov.
- e) Zvýšenie mzdovej sadzby.
- f) Zníženie hraničného sklonu k úsporám domácností.

Zdroje:

STANÍKOVÁ, Z.: Ekonómia - cvičebnica, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015

STANÍKOVÁ, Z.: Úvod do ekonómie, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015

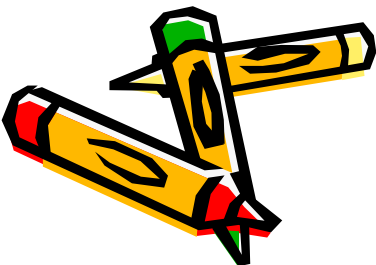
KUCHARČÍKOVÁ, A., HOLKOVÁ, B., KOZUBÍKOVÁ, Z., STANÍKOVÁ, Z., TOKARČÍKOVÁ, E.: Základy ekonomickej teórie - cvičebnica, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015

KUCHARČÍKOVÁ, A., TOKARČÍKOVÁ, E.: Základy ekonomickej teórie pre informatikov, 1. vydanie, EDIS vydavateľské centrum ŽU, Žilina 2015

LISÝ, J. a kol.: Ekonómia v novej ekonomike, 1. vydanie, IURA EDITION, Bratislava 2005

PARKIN, M.: Macroeconomics, 11 th edition, Pearson Education Limited, UK, 2014

SCHILLER, B. R.: Makroekonomie, 1. vydanie, Computer Press, Brno 2004

Ing. Zuzana Staníková, PhD.

